

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik
Tone Maslo — Tiska Celjska tiskarna — Uredništvo: Celje, Tisov t. 1 — Post. pred. 123 —
Telef.: uredništvo 24-25, uprava 25-25 — Tek. rač. 620-T-230 pri NB FLRJ v Celju. — Letna naročnina 500, polletna 250, četrletna 125 dinarjev. — Izhaja vsak petek — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI CELJSKEGA OKRAJA

Proslave v počastitev 10-letnice osvoboditve naj imajo širše obeležje

Letos dopolnjujemo 10 let življenja v svobodni, socialistični Jugoslaviji. Politične in društvene organizacije se že več mesecev pripravljajo na dostojno proslavo te zgodovinske obletnice.

Sekretariat Okrajnega odbora SZDL Celje je prav tako razpravljal o pripravah za proslavo letošnje obletnice ter imenoval poseben koordinacijski odbor, ki bo skrbel za usklajevanje vseh priprav na področju celjskega in šoštanjskega okraja. Ta koordinacijski odbor se je že sestal na svoji seji, na kateri je proučil stanje dosedanjih priprav ter predlagal vsem odborom SZDL bodočih komun, naj v enaki organizacijski obliki pristopijo k nadaljnjemu delu pri pripravi proslave 10. obletnice osvoboditve. Komunistični odbori SZDL naj prav tako osnujejo posebne koordinacijske odbore na svojem področju. Sestavljeni naj bodo iz predstavnikov vseh organizacij in društev, ki glede na svojo dejavnost lahko sodelujejo v kakršni koli obliki pri pripravi in prireditvah. Ker so območja bodočih komun obsežna in ker je treba stremeti za tem, da vse organizacije in društva v vseh krajih pripravijo načrt in programe proslav, priporočila Okrajni koordinacijski odbor, da se po potrebi osnujejo taki odbori tudi po posameznih občinah ali pa morda za nekaj občin skupaj. Pri izdelavi načrta in programa naj imajo koordinacijski odbori na terenu v vidu predvsem dneve kot so 27. april — Dan ustanovitve OF Slovenije, 1. maj — Praznik dela, 15. maj — Dan osvoboditve Jugoslavije, 25. maj — Rojstni dan maršala Tita, 22. julij — Dan vstaje, občinske praznike in 29. november — Dan ustanovitve nove Jugoslavije.

Vse letošnje prireditve in akademije morajo biti organizirane tako, da vsa naša društva in organizacije pokažejo to, kar največ zmorejo. Predvsem bo važno dati proslavam pravo vsebino, ki naj pride do izraza tako v slavnostnem govoru, kakor tudi v izvajanju ostalega dela programa.

Na dan 15. maja oziroma na večer pred praznikom naj se povsod izvedejo svečane proslave, ki naj še posebej nosijo obeležje proslavljanja 10. obletnice osvoboditve. Na teh proslavah je treba dati poudarka vlogi KPJ med vojno ter tov. Tita in CK KPJ, brez katerih naše narodnoosvobodilne borbe ne bi končali s takimi zmagovitimi uspehi, ki jih ne obdajamo le mi, marveč vse napredno človeštvo sveta. Zlasti naj na proslavah pride do izraza bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, ki je rezultat poštenovalne in nesebične borbe komunistov in ostalih ljudi v okviru OF — naše predhodnice sedanje Socialistične zveze.

Prav tako je potrebno v okviru teh proslav nanesti in analizirati uspehe 10-letnega dela po osvoboditvi. Posebej je potrebno poudariti mednarodno vlogo socialistične Jugoslavije, ki s svojo, vseskozi miroljubno politiko spodbuja vse resnično napredne sile v svetu, da se bori za zmanjšanje mednarodne napetosti, za mirno reševanje mednarodnih sporov, za neumešljanje v notranje zadeve drugih držav itd.

Ker proslavljamo v letošnjem letu 10. obletnico osvoboditve Jugoslavije, bodo vse te proslave in prireditve po obliki sicer lokalnega značaja, po svoji vsebini pa morajo dobiti jugoslovanski in ne le krajeveni ali slovenski pomen.

Organizacije SZDL naj store vse, da bodo proslave v pogledu izvedbe dostojne in na potrebi politični in kulturni višini. Zlasti je paziti, da ne bi imeli z organizacijo proslav nepotrebne izdatke, ki bi bremenili sklade naših podjetij in proračune ljudskih odborov.

Velika kulturna manifestacija V VELENJU

V nedeljo, 17. aprila se je v rudarskem Velenju zbrala večstična množica. Poseben vlak je zjutraj ob 8 pripeljal slavnostne goste in tekmovalce. Posute ceste, živobarvne trobojnice in zvočniki, ki so posredovali vesele zvoke — vse to je še povzdignilo slavnostno razpoloženje. Le mrzel veter, dež in belna snega na bližnjih holmih je nekoliko zavrla še večjo udeležbo ljudi.

Ivan Regent

V okrašenih kinodvoranih so se zbrali visoki zastopniki oblasti in organizacij: predsednik Svobod, tovariš Ivan Regent, tajnik svobod tov. Roman Albrecht, predsednik sindikatov LRS Janko Rudolf, zastopniki okrajev in drugi.

Star borec za delavske pravice, tovariš Regent, je nagovoril goste in tekmovalce v nabito polni dvorani. Pionirke v belo-modrih krojčih so ga pozdravile in mu podarile šopek rož.

V jedrnatem govoru je tov. Regent poudaril lik človeka in delavca v socialistični družbi. Svobode so šole za našega delavca. V njih je treba razviti srčno kulturo. Delavske množice mora prevečati socialistični humanizem, to je samo delček njegovih bogatih misli.

Vse je pozdravil še tov. Janko Rudolf. Oba sta čestitala društvom k uspehom, ki jih vsak dan dosegajo.

Pričelo se je dopoldansko tekmovanje godb. Prvo mesto je dosegla godba Trbovlje. — Po opoldanskem odmoru se je ob 3 pričelo tekmovanje pevskega zborov. Navdušili so: Hrastnik, Laško, Trbovlje in Zabukovca.

Ob šestih zvečer se je vreme nasmejalo. Velenjsko jezero so napolnili Velenjčani in gostje, ki so težko pričakovali rezultate tekmovanja.

Mrzel veter je bil mimo ušes, toda veseli zvoki godb so zadrževali ljudi. Rakete so pisano pobarvale polmrčno nebo.

In vendar! Ura je sedem! Komisija preko mikrofona prične objavljati rezultate:

Godba: I. mesto Trbovlje, II. mesto Hrastnik.

Pevski zbori: Hrastnik in Trbovlje prvi dve mesti.

Orkester: Zagorje in Velenje.

Dramatika: I. mesto Zagorje za »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski« — 66 točk od 80 dosegljivih, II. mesto Velenje za Linhartovo »gro« — Matiček se ženi — 64,6 točk.

Vsa sodelujoča moštva so dobila spominske plakete. Diplome pa so sprejela društva za prvo in drugo mesto. Le tem bo omogočeno tekmovanje na medrepubliškem tekmovanju v Kreki. Zmagovalci v Kreki bodo odšli na veliko rudarsko prireditev v Anglijo.

Organizacija in izvedba sta bili poverjeni velenjski Svobodi. Treba jim je izreči priznanje, saj je kljub slabemu dopoldanskemu vremenu bila vzorna.

Za vse rudarske kolektive v Sloveniji je 17. april pomenil svetel dan — dan, ki je v plemeniti tekmi ponovno poudaril bratstvo in solidarnost delavskega razreda.

V.

Tov. Cveto Pelko

**predsednik odbora Socialistične zveze
delovnega ljudstva in sekretar Zveze
komunistov za bodočo celjsko komuno**

Na prvi redni komunistični konferenci Socialistične zveze za bodočo celjsko komuno, ki bo poleg mesta ob Savinji zajela še Store, Skofjo vas ter Šmartno v Rožni dolini, so bili izvoljeni tudi novi člani komunskega odbora SZDL. Le-ti so se v ponedeljek zbrali na svojem prvem sestanku, na katerem so za svojega predsednika izvolili tovariša CVETA PELKA, za sekretarja pa tov. MARJANA UČAKARJA. Poleg tovariša Pelka ter Učakarja pa bodo v sedemčlanskem komunskem sekretariatu še tov. LOVRO BLAZIN, SLAVA CERJAK, JANEZ TROFENIK, FRANC SOK in IVAN ZMAHER.

Člani novoizvoljenega komunskega odbora SZDL pa so na svojem prvem sestanku sprejeli še program dela, in sicer v smislu sklepov redne komunske konference. Ob koncu seje so se po poročilu predsednika ljudskega odbora celjske mestne občine tov. FEDORJA GRADIŠNIKA pogovorili še o osnutku družbenega plana ter proračuna za mesto Celje.

V torek popoldne pa je bila tudi prva seja pred kratkim izvoljenega komiteja Zveze komunistov za bodočo celjsko komuno. Člani komiteja so za sekretarja izbrali tovariša CVETA PELKA. V komunskem sekretariatu pa bodo še tov. KAREL SAGADIN, MARICA FRECE, EDO GRGIČ in ANTON TOFANT.

Novi komunistični komitej Zveze komunistov je načelno sprejel tudi načrt

SESTANEK ZVEZNIH IN REPUBLIŠKIH LJUDSKIH POSLANCEV V CELJU

V torek dopoldne so se v sejni sobi Okrajnega komiteja Zveze komunistov v Celju zbrali zvezni in republiški ljudski poslanci celjskega, šoštanjskega, trboveljskega ter krškega okraja. Uvodni govor je imel zvezni poslanec tovariš VIKTOR AVBELJ-RUDI ter se je nanašal na nekatera najvažnejša gospodarska in politična vprašanja. Referatu je sledila živahna razprava o vseh tekočih nalogah.

-16

OPOZORILO DOPISNIKOM IN SODELAVCEM!

Ker bo prvomajska številka našega lista izšla v večjem obsegu ter bo zaradi tega tiskanje trajalo dalj časa kot običajno, prosimo naše dopisnike in sodelavce, da nam pošljejo prispevke za to številko že v ponedeljek, najkasneje pa v torek, ko bomo zaključili z redakcijskim delom.

Dopise, ki bodo prišli v uredništvo pozneje, žal ne bomo mogli uvrstiti v prvomajsko številko.

Uredništvo

Industrijska proizvodnja se bo povečala za 15,8 odstotkov

DRUŽBENI PLAN OKRAJA ŠOŠTANJ SPREJET

V ponedeljek je bila v Šoštanju skupna seja obeh zborov okrajnega ljudskega odbora, na kateri so sprejeli okrajni družbeni plan za leto 1955. Sejo je vodil predsednik OLO TONE ULRIH, prisostvovali pa so ji ljudski poslanci, med njimi VIKTOR AVBELJ, JAKOB ZEN in FRANC PODVRATNIK ter sekretar OK ZKS Celje FRANC SIMONIC in predsednik OLO Celje RIKO JERMAN.

Poročilo o letošnjem družbenem planu je podal odbornik MIHA LETONJA, obrazložitev pa predsednik sveta za gospodarstvo OLO JOŽE TURNSEK.

V obrazložitvi je navedel, da je lani družbeni proizvod narasel za 121 milijonov d.n., narodni dohodek pa je znašal 3,002 milijona din ali za 20% več kot v letu 1953. Po fizičnem obsegu se je proizvodnja največ povečala v rudarstvu in usnjarski industriji. Prav tako se je povečala vrednost kmetijske proizvodnje, ki je znašala lani 293 milijonov din. Indeks izrabe gozdov je padel, kar je odraz varčevanja z gozdnim skladiščem. Pač pa so se povečale investicije. Teh je bilo za preko 3 milijarde din. Ta sredstva so bila porabljena za investicijsko graditev na rudniku Velenje in termoelektrarni Šoštanj. V okrajnem merilu pa za razvoj drobne industrije ter za kulturno, zdravstveno in socialno dejavnost.

Letošnji družbeni plan pa predvideva precejšnje povečanje proizvodnje. Industrijska proizvodnja se bo povečala za 15,8% ter bo to povečanje največje v rudarstvu in tekstilni industriji. Tudi število zaposlenih se bo povečalo in to

za 8,8%, storilnost pa za 7%. Precejšnje povečanje predvidevajo tudi v gradbeništvu, kar gre predvsem na račun nadaljevanja gradbenih del pri velenjskem rudniku in šoštanjski termoelektrarni. Teh sredstev bodo porabili za okrog 4 milijarde din in so to v pretežni večini zvezni krediti.

Celoten družbeni proizvod okraja je planiran v vrednosti 4.369.000.000 din, od tega narodnega dohodka 3.812.000.000 d.n. To povečanje bo znašalo ca. 27%, kar pomeni, da bo povečan narodni dohodek na prebivalca v okraju od 88.000 din na 112.000 din.

Razprava je bila prav živahna, posebno pri obravnavanju investicij. Razen za gradnjo stanovanj ni nobenih drugih sredstev, čeprav bi bila potrebna, posebno za šole. Posebno pereč je ta problem v Velenju, kjer so prostori šole v gostilniških sobah. Tovariš Avbelj je predlagal, da naj bi rudnik prispeval sredstva iz svojega sklada za samostojno razpolaganje, OLO pa naj bi zato zgradil v ustrezni protivrednosti nekaj stanovanj.

Pri obravnavi so neka določila črtali, da jih bodo vskladili z družbenim planom celjskega okraja. Po nekaterih manjših spremembah in dopolnitvah družbeni plan za leto 1955 sprejeli.

Popoldne so obravnavali predlog okrajnega proračuna, OLO bo za okrajni proračun z rezervo imel na razpolago 182 milijonov din, občine pa 47 milijonov din. Vsa ta sredstva so minimalna ter bo potrebna precejšnja štednja. Po razpravi so sprejeli tudi predlog proračuna ter potrdili zaključni račun za l. 1954.

Tarifni pravilniki v celjskem okraju so v glavnem dobri

Podkomisije za sestavljanje novih tarifnih pravilnikov v podjetjih so v glavnem končale svoje delo in pri tem v večini primerov dobro opravile svojo dolžnost. Nove tarifne pravilnike sedaj proučuje komisija za plače pri OLO Celje in posebna komisija pri OSS. Ti dve komisiji obravnavata predložene tarifne pravilnike zelo dosledno in do podrobnosti, se s podjetji dogovarjata za popravke preden grejo pravilniki v potrditev odborniški komisiji. Doslej je odborniška komisija potrdila sedemnajst tarifnih pravilnikov podjetij celjskega okraja.

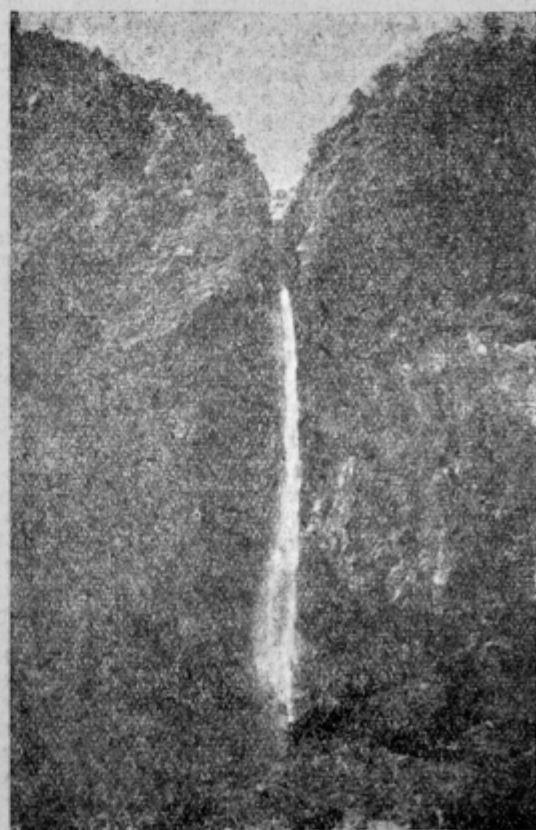
Razveseljuje je, da novi tarifni pravilniki ne vsebujejo spornih vprašanj, vsaj ne v tolikšni meri, da bi jih v

eporazumu s podjetji ne mogli rešiti, še preden bi takli spori prišli pred arbitražno sodišče. Bilo je nekaj poskusov, ko so nekatera podjetja hotela doseči čim višje tarifne postavke, vendar na svojih zahtevah niso vztrajala. Uravnilovka je v novih tarifnih pravilnikih povsem odpravljena. Z novim plačilnim sistemom vsklajeni tarifni pravilniki bodo pravilne in v vzporednosti stimulirali nagajevanje delavcev in uslužbenec.

Obe komisiji polagata prvenstveno pozornost pravni plati tarifnih pravilnikov, da ne bodo vsebovali nedovoljenih postavk ali kakšnih drugih vrzeli. Poleg tega komisiji skrbeta, da med so-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Tudi letos bomo prvomajske praznike praznovali v naravi

Že nekaj let sem praznujem delovni ljudje prvomajske praznike na ta način, da se sprostitjo in naberejo novih moči. Brez dvoma bo tudi letos ob 1. maju Logarska dolina polna obiskovalcev. Na Okrešlju bodo smučarske tekme pod pokroviteljstvom OSS Celje. Pa tudi drugače je Logarska dolina priljubljena izletniška točka, saj ima na razpolago veliko gostišče, privlačne pa so izletne poti do slapa Rinke, dalje na Okrešelj ter za pogumnejše še dalje na Savinjsko sedlo, Češko koč, Grintavec in drugam.

Vstran vržene devize

»Veš, pravkar sem prišel iz inozemstva. Bil sem v Zapadni Nemčiji, hitro sem opravil, potem pa obiskal svoje znanke, s katerimi sem bil skupaj v nemški vojski, in moreš si misliti, komaj sem jih prepračil, da nisem »rdeč«. Moj službeni potni list je moral vzbuhati pri njih precejšen respekt.«

Tako sem nedavno slišal govoriti nekega človeka pri »Majolki«. Te besede so presneto klavarna slika tistega človeka samega, še bolj pa njegovega kolektiva, ki ga je na tako drago pot poslal. Pomislite, naravnost truditi se je moral, da jim je dokazal, češ, ni komunist. Sicer je bolje, da je odločno zanikal, kot da bi morda trdil nasprotno, saj tak človek nima nobenih moralno političnih kvalifikacij, da bi lahko dejansko bil član Zveze komunistov.

Ta primer mi služi samo kot uvod v problemom, ki jih mislim načeti. Približno trideset tisoč Jugoslovancev se dnevno nahaja na potovanjih izven naših meja. Toda nekaj drugega je, če vsi ti ljudje tam zunaj tudi opravljajo svojo dolžnost ali pa samo trtijo čas in dragocene devize. Zadnja leta je ta tekma za prestiž zajela zelo širok krog ljudi, ki nujno hočejo, morajo »neizogibno morajo« v inozemstvo. Zelo malo direktorjev tistih podjetij, ki so še na domačem trgu šibka, je takih, ki bi ne potovali v inozemstvo iz najrazličnejših trgovskih, informativnih, ogledovalnih poslov.

Nimam namena trditi, da podjetja, ki ima tradicijo ali si želi ustvariti boljše tržišče, niso potrebni stiki z inozemstvom. Toda nikjer drugje na svetu tako razpisniško ne trtijo deviz kot ravno pri nas. Čemu neki mora zaradi ene same stvari poleg direktorja na pot še cela vrsta drugih poddirektorjev, šefov in drugih, in končno še šofer, prevajalci in administrativne moči. Ali pa narobe. Če gre zgolj za prodajo, zakaj mora poleg komercialnega direktorja na pot, še vedno več drugih. Da jim ni dolgčas? To ne bo držalo, pač pa prej ko slej manjše, češ, potovanje v inozemstvo je moderno in donosno. So tudi primeri, ko taka delegacija predhodno individualno prepričuje delavski svet, da morajo ti in ti ljudje v inozemstvo in tako veržno predlagajo eden drugega, kajti drugače bi verjetno ne šel nobeden. Nekatera podjetja v Celju običajno pošiljajo dva, tri pa tudi več ljudi zaradi istega opravila.

Nekoč sem vprašal direktorja neke manjše celjske trgovske tvrdke zakaj mora ravno z avtomobilom ven. Odgovoril mi je, češ, da je ceneje. V resnici pa je vsakemu otroku jasno, da je dnevnica za šoferja tudi denar, čeravno bi direktor lahko z vlakom odšel sam. Seveda je moral vzeti s seboj tudi komercialnega direktorja, ker sam jezika ni obvladal. Dejansko bi ves posel lahko obavil komercialist, to se pravi direktor je izkoristil priliko, da je lahko odpotoval čez mejo.

Zelo veliko je takih potovanj, za katere morajo radovedni potniki kupiti devize na obračunskem mestu, ker je njihovo podjetje tako drobno in skoraj nepomembno, da o svojih devizah niti sanjati ne more. Podjetje je zašlo v težave, delavci dobivajo 90% plače, toda potovanja v inozemstvo so obilnatna stvar.

Končno bi nihče ne našel prigovora za taka potovanja, če bi potniki prenašali za podjetje in skupnost kakšno korist. Toda dostikrat se zgodi, da taka potovanja, poleg škode pri porabi deviz povzročijo še kako drugače večje škode. Nekoč, ki si je izmislil, da mora nujno v inozemstvo, ker bo drugače podjetje propadlo, če mu ne preskrbi tržišče, se potem v inozemstvu ne znajde. Tak človek je v zadregi in ker mora svoje potovanje nekoliko opravičiti, enostavno zaključi pogodbe pod lastno ceno, celo na odplačila, samo da je tu nekaj trgovski fakt — kakšen ni važno. S tem delajo škodo svojemu kolektivu in državi na sploh, ker spodbijajo sorodnim podjetjem težko pridobljeno tržišče. Seveda so to muhe enodnevnice, ki po prvem takem »trgovskem uspehu« prenehajo trgovati z inozemstvom. Seveda trgovska potovanja niso edina. Poleg tega so še razni strokovni ogledi, obiski raznih razstav, sejmov itd. Vzemimo, da vsak potnik, ki službeno potuje v inozemstvo, dobi dnevno 10 dolarjev dnevnice, koliko gre iz dneva v dan dragocenih deviz v izgubo? Če temu pridodamo še finančni neuspeh, izgubo časa, škodo pri afirmaciji naše jugoslovanske proizvodnje, potem je jasno, da je dober del takih potovanj enostavno odveč. Na svoje lastne oči vidimo, da obiski iz inozemstva v naši državi niso tako potratni. Tu mislim predvsem na trgovce in druge službene potnike. Človek, ki ima pri nas nekaj opraviti, se pripelje po navadi sam, da mu ni treba plačevati še šoferja. Toda v obratno smer od nas v inozemstvo vozijo dnevno limuzine do kraja napolnjene z »rešitelji« neke gospodarske organizacije, ki s porabo deviz pripomorejo podjetjem še v večje težave. Čemu morajo ravno pri nas potovati v inozemstvo pravcate delegacije?

Narita ta vprašanja je kaj lahko odgovoriti. Podjetja, zlasti pa delavski sveti na tem področju ne delajo dovolj. Mogoče potreb svojega podjetja ne poznajo dobro. Zato ne moremo preceniti, če je neko potovanje potrebno ali ne. Hkrati pa so širokogrudno familiarni, češ, naj gre, naj vidi svet, ali pa si ne upajo ugovarjati, čeravno spoznajo namerno potovanje za nekoristno.

V počastitev 10-letnice osvoboditve

Vsaka prireditev ne spada v okvir počastitve 10. obletnice osvoboditve

Pretekli teden je bila seja kulturno-prosvetne komisije, ki deluje v okviru Občinskega odbora SZDL celjske komunne. Obravnavali so program prireditve in proslav, ki jih pripravljajo v počastitev 10. obletnice osvoboditve.

Bila so mnenja, da bi bilo zgrešeno, če bi sleherni prireditev izvajali v okviru počastitve 10. obletnice osvoboditve. Gre namreč za razna športna tekmovanja ali kulturne nastope, ki po svoji vsebini predstavljajo zgolj izvajanje programa določene organizacije ali društva. Drugače je seveda tam, kjer se neko društvo ali organizacija posebej pripravlja na nastop z željo, da s primerno vsebino programa počasti to zgodovinsko obletnico.

Zaradi tega so na seji kulturno-prosvetne komisije, ki je istočasno tudi

koordinacijski odbor za izvedbo proslav v počastitev 10. obletnice osvoboditve, sprejeli načelo, naj sleherni organizacija ali društvo, ki želi nastopiti v okviru proslav 10. obletnice osvoboditve, dostavi pravočasno svoj program nastopa Občinskemu odboru SZDL v Celju, kjer ga bodo ocenili. Sicer pa naj vsa društva in organizacije izvajajo svoje programe dela, kot so si jih zamislile. Pri tem bi bilo želeli, da društva, ki se sicer še ne morejo predstaviti z nekim posebnim kulturnim ali športnim nastopom, v letošnjem letu še posebej poglobijo in razvijejo svoje notranje društveno ali organizacijsko življenje. S tem bodo brez dvoma najbolj veličastno proslavili 10. obletnico osvoboditve naše domovine.

Vojni invalidi v Celju se pripravljajo na 10. obletnico osvoboditve

V nedeljo popoldne so se zbrali v dvorani starega gledališča v Celju vojni invalidi iz Celja. Uvodne pozdravne besede je izrekel prisotnim predsednik I. pododbora ZVVI tov. Oset. Delegat Invalidske uprave v Celju tov. Lipovec je zborovlcam temeljito obrazložil invalidsko zakonodajo v zvezi z invalidskimi prejemki, še posebno o pravici prejemanja novih invalidskih dodatkov ter o invalidsko-zdravstveni zaščiti.

Član Okrajnega odbora ZVVI tov. Blagotinšek je podal obširen referat o namen u in smotru »Invalidskega tedna« ali »Tedna vojnih žrtev«, katerega bodo v proslavo 10. obletnice osvoboditve priredili vojaški vojni invalidi iz Celja v dneh od 24. aprila do 1. maja 1955.

Govornik je poudaril, da morajo vsi vojni invalidi ob tej priliki pokazati, da so vključeni v celotno družbeno dogajanje ter da ne zaostajajo za drugimi

organizacijami. Dokazati morajo, da so vključeni v delo in graditev naše socialistične domovine.

V času »Invalidskega tedna« bodo kulturna in športna tekmovanja med vojnimi invalidi v medokrajnem merilu. Smoter teh bo, da se enkrat za vselej odpravi pri vojnih invalidih miselnost o manjvrednosti in zapostavljanju.

Vojni invalidi iz Celja in bližnje okolice bodo na pobudo Okrajnega odbora ZVVI Celje in v okviru 10-letnice osvoboditve izdali slavnostno brošuro z naslovom »Iz naše krvi«, v kateri bodo borci opisovali svoje spomine iz težkih partizanskih borb, naši pregnanci pa trpljenje in suženjstvo po nemških nacističnih taboriščih. Svoj prispevek iz preživelih borb k omenjeni brošuri sta dala tudi narodna heroja tov. Maslo Drago in podpolkovnik tov. Ožbolt.

F. K.

Priprava za proslavo desete obletnice osvoboditve v Savinjski dolini

Komunski odbor SZDL v Zalcu je že precej razpravljal o deseti obletnici osvoboditve in o prireditvah, ki bodo njej v čast. Pri komunskem odboru SZDL so izvolili pripravljalni odbor, ki bo skrbel za koordinacijo vseh teh proslav v bodoči komuni. Prav tako pa so organizirani v večini krajev tudi kra-

jevni pripravljalni odbori, od katerih že imajo nekateri izdelan načrt za letošnje proslave. Tako bo na večer pred prvim majem v Preboldu akademija na prostem in ob kresu. Na dan prvega maja pa bo sindikat tekstilne tovarne organiziral izlet v Logarsko dolino. V okviru vseh proslav bo letos v Preboldu tudi kulturni teden, v katerem bodo prirejali razne prireditve, igre, tekmovanja in koncerte. Gostovale bodo tudi bližnje »Svobode« z raznimi gledališkimi deli. Preboldska »Svoboda« pa bo proslavila 10. obletnico osvoboditve s Kreftovo »Veliko puntarijo« in z razvitjem prapora »Svobode«. Tudi gasilci v Preboldu bodo ob tej priliki razvili prapor.

Tudi v Zalcu so že izdelali program letošnjega slavljenja za 1. in 15. maj ter za 22. julij. V Zabukovci bo na večer pred prvim majem povorka do bližnjega gledališča v Grizah, kjer bo nato svečana akademija. V programu proslavljanja pa imajo v Zabukovci tudi odkritje spominske plošče padlim partizanom.

Na proslavitev 10. obletnice osvoboditve pa se pripravljajo tudi v Braslovčah, Polzeli, Letušu, Lokah, Taboru in Ljubah. V krajih, kjer ne bo možno prirediti samostojnih proslav, bo pripravljalni odbor poskrbel za gostovanja iz drugih krajev. Tako bo »Svoboda« iz Ljubog gostovala v partizanskem Št. Andražu, »Svoboda« iz Zorca pa na Gornji Ponikvi pri Zalcu, tako da ne bo kraja, kjer bi letos ne proslavljali tako važne obletnice, kot je prav deseta obletnica osvoboditve.

B.

Za delo tudi priznanje

Pred nekaj meseci smo pisali o pomankljivostih v papirnici v Višnji vasi. Delovni kolektiv je na članek odgovoril, ni ga pa mogel na splošno zanikati.

Od tedaj je preteklo precej tednov in kolektiv je med tem časom pošteno zagrabil. Staro papirnico so obnovili in uredili.

Stopimo v njihove delovne prostore. Res da bo treba še marsikaj izpopolniti, vendar pa je razvidno, da so mnogo, zelo mnogo naredili, da se v notranjosti in po nekaterih zunanjih ureditvah podjetje ne more več primerjati tistemu, kar je bilo prej. Dokaj dobro so uredili električno instalacijo, v delovnih prostorih je red, material je v večini primerov na pravem mestu, uredili so nekatere zaščitne izboljšave in še in še. Mnogo dobre volje so pokazali; kolektiv upravičeno zasluži vse priznanje in njegovi uspehi so posnemanja vredni.

Na področju celjskega okraja je še vedno nekaj podjetij, ki do delovnih

Iz Celja je v preteklem letu potovalo ogromno število ljudi. So potovanja vmes, ki so nujno potrebna, in bi lahko ta ali ona tovarna prišla v resno stisko, če bi izostala. Je pa tudi veliko takih, ki bi jih morali delavski sveti na svojih sejah odkloniti, zlasti pa take kakršne je v uvodnem odstavku naveden primer.

Pomladanski velesejem v Zagrebu-prikaz uspehov deset let socialistične graditve

Deset let je minulo, odkar so zamrli zadnji streli na skrajnih mejah naše domovine in ko so jugoslovanski narodi z veseljem proslavili zmago nad okupatorjem in domačimi izdajalci ter proglasili novo obdobje, obdobje obnove porušene domovine in izgradnje socializma. Napori jugoslovanskih narodov tudi po vojni niso bili lahki. Zastala država je morala celiti rane, graditi novo družbo in pri vsem tem z upornostjo povečati hitrost izgradnje. Na pot so se jim nastavljele razne zapreke. Toda vse to so naši delovni ljudje s požrtvovalno vztrajnostjo premostili.

Vsi ti napori so bili kronani z uspehom, na katerega po desetih letih s ponosom gledamo. Malokatera, pravzaprav nobena, država v svetu ni v tako kratkem času in pod takimi pogoji dosegla tolikšen gospodarski napredek. Morda nam ta nagel porast gospodar-

Med tekstilci smo lahko našli paviljon celjske tovarne »METKA«, dalje priznana tvrdko TOPER Celje, Tovarno volnenih odevi Škofja vas in še druge. Keramična tovarna iz Ljuboj je prikazala bogat asortiment keramičnih izdelkov, zlasti so pozornost vzbujale sanitarne naprave. Dalje se je izredno dobro pokazalo podjetje Celela-Sad s svojimi alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami. Iz kemične stroke pa Tovarna organskih barvil in tovarna AERO ter še vrsto drugih celjskih podjetij. Nekatera celjska podjetja smo na tej gospodarski razstavi pogrešali in iz tega lahko sklepamo, da tudi iz drugih krajev naše širše domovine niso sodelovala vsa podjetja, ki bi imela kaj pokazati.

Ob ogledu zagrebskega pomladanskega velesejma prevzema obiskovalca upravičen ponos. Začudenost in priznanja inozemcev pa ta ponos in veselje še poveča. Ker tokrat sodelujejo samo

jugoslovanska podjetja, se dokaj jasno vidi, kaj vse v naši državi proizvajamo. Najbrž ne bom pretiraval, če rečem, da izpod rok jugoslovanskih delovnih ljudi prihaja na tržišče skoraj vse blago, skoraj vsi industrijski izdelki, ki jih zmoro pokazati tudi kakšna druga država z neprimerno večjo industrijsko tradicijo. Tu so zastopani izdelki srednje-težke industrije pa do najpreciznejših elektro in finomehaničnih izdelkov. Izredno zanimanje in obilo pohval si zaslužijo podjetja, ki izdelujejo najkompleksnejše radio in telekomunikacijske naprave. Dalje odlični izdelki električnih potrebščin, razni stroji, avtomobili, orodje in druge potrebščine, ki jih v današnjem času težko pogrešamo.

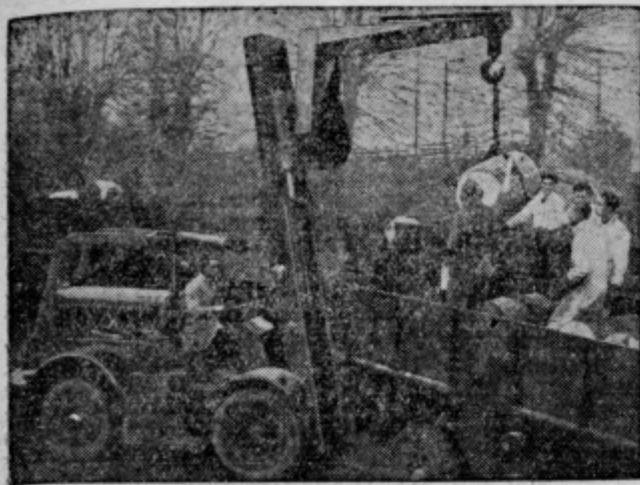
Izredno uspel je obrtniški del letošnjega velesejma. Nekatera podjetja obrtne stroke kažejo izredno resno prizadevanje in počasi prehajajo iz obrtne v industrijsko stroko. Ta podjetja so osnova za bodoče tovarne popolnoma novih a izredno potrebnih izdelkov. Vsi izdelki, ki so razstavljeni na velesejemskem prostoru, ne kažejo samo napredek asortimenta, to se pravi vse večje širine industrijske proizvodnje, temveč tudi izredno visoko kakovost, ki se lahko mirno vzporeja z istovrstnimi izdelki tujih tvrdk, čeravno so ti inozemski konkurenti več desetletij starejši.

Ne morem trditi, da se najbolje spoznam na gospodarstvo, vendar lahko mirne duše ugotovim, da je jugoslovansko delovno ljudstvo doseglo tisto stopnjo gospodarskega razvoja, ki je najbolj odločilna. Lahko rečemo, da zmoremo danes v Jugoslaviji storiti vse in izdelati vsako stvar, ki jo izdelujejo tudi drugje v svetu. Pri nas so ljudje, ki so kos še tako težavnim nalogi in obvladajo najbolj zapletene konstrukcijske težave.

Letošnji pomladanski velesejem v Zagrebu ni pokazal vsega, kar v Jugoslaviji izdelujemo. Težka industrija tokrat ni sodelovala, pa vendar vemo, da pri nas izdelujemo vse več težkih strojev, da izdelujemo turbine, da lahko s stroji oskrbimo popolnoma nove predelovalne tovarne, da gradimo ladjeve, težke mostove železne konstrukcije, velike gradbene stroje, dvigala, rudniško mehanizacijo itd. Poleg tega dobro vemo, da ima naša vojna industrija vedno večje uspehe, da izdeluje od najlažjega pa do najtežjega orožja vse, kar je moderni armadi potrebno. V najnovejšem času smo zvedeli tudi to, da bo kmalu začela v miroljubne namene delovati atomska energija.

Deset let je izredno kratek čas. Ko so naši voditelji po končani vojni napovedovali razvoj našega gospodarstva, je bil svet pesimističen. Vsem se je zdelo nemogoče, da bi država, ki je bila vezana celo na uvoz šivank, lahko v tako kratkem času ali pa na sploh kdaj dohitela industrijske države. Če so se vsteli, so se zato, ker niso računali na požrtvovalnost in voljo naših delovnih ljudi, ker niso računali na državo, ki je sproti gradila tudi ljudi in najnaprednejšo družbeno ureditev. Nasprotniki naše ureditve se vedno bolj umikajo. Preostaja jim še zelo malo časa za klevetanje. Kmalu bo napolnjen čas, ko bodo morali prenehati vzporejati tudi družbeni standard svojih ljudi z življenjsko ravni naših narodov. V bistvu se tega tudi zavedajo, saj je Jugoslavija z izrednimi napori, s pritrgovanjem in požrtvovalnostjo uspešna ustvariti pogoje, ki bodo v bodoče temelj vedno večjega blagostanja delovnih ljudi v naši socialistični državi.

ATOMSKA ENERGIJA V MIROLJUBNE SVRHE

Vsestranska uporabnost atomske energije je nedavno navedla strokovnjake, da so poslali tovor atomske energije, ki ga vidite na sliki, v Afriko, kjer bodo z izžarevanjem radioaktivnih žarkov preprečevali rastlinsko bolezen, ki je napadla nasade kakaa v Afriki.

Celjske brodice

ZVENELE ROŽICE

Spet pribrenkal je pred Celje mož — nekoč je bil Celjan, da zapoje »Oj venite rožice moje!« a zaman.

Bil je prvi, ki je »Deutschland über alles!« tu učil, v Gradcu pa slovensko pesem v »Alpenweise« je pretil.

Piskal je v različnih durih, menjal vižo in obraz, kontrapunkt pa mu je služil, kakor je zahteval čas.

Biti ni hotel Slovenec, ko mu to ni šlo v račun, zdaj pa spet bi po domače rad odpiral stari klun!

Z njim naj Celje svoje zmage desetletnico slavi? Rožice njemu so zvenele, v Celju rožice zanj več ni!

PETELINU V SPOMIN

Imel je sejo hišni svet in to zaradi petelina, ki vztrajno krši hišni red. Še zanj velja naj disciplina!

Prebrskal grede je capin, pozabal seme posejano, ob petih zjutraj že iz lin je kikrikal neugnano.

Opravičila k temu ni! Zato glasi se sodba stroga: Zločincu smrt! Samo tri dni še sme živeti na nadlogi!

A ni se dal njegov lastnik kar hitro v kozji rog ugnati. V protest je dvignil krik in vik: Storilca noče še zaklati!

Cez mesec z ženo jubilej slavil poroke bo srebrne, živalca naj živi dotlej, potem naj se pod nožem zvrne!

In zmagal je. Se mesec dni petelin brskal je in peval, nato pretil je svojo kri, meso pa k slavi je prispeval.

A hišni svet predsednika poslal je tja v reprezentanco, da počastil pokojnika je s prav primerno govoranco.

HITRO RASTE

— Pepček, povej mi katera žival naj hitreje raste! —
— Riba, tovariš učitelj! —
— Riba? —
— Moj očka je včeraj dopoldne ujel ribico, ki je bila za ped dolga. Popoldne je bila že za laket velika, zvečer pa že kot cela roka... —

Priredil:
Jurček Krašovec
Ilustriral:
Tonček Skok

Noč groze v Celju — pred 60 leti

V noči med 14. in 15. aprilom l. 1895 je Celje doživelo potresno katastrofo, ki je povzročila med prebivalstvom strahotni preplah ter ogromno gmočno škodo. Starejši stanovalci mesta se bodo gotovo še spominjali one strašne noči, ko so morali nenadoma bežati iz svojih stanovanj, ker se je nad njihovimi glavami podiralo in rušilo zidovje.

Večer usodnega dne je bil jasen in zvezdat; občutiti pa je bilo izredno toplino vetra. Ob 21.10 sta prebivalce prebudila prva dva potresna sunka; zemlja se je vsa stresla in bobnačje grmenje je spremljalo ta izredni pojav. Po kratkem presledku sta sledila nadaljnja dva sunka iz smeri vzhoda-zahoda. Prva potresna sunka sta trajala 12 do 15 sekund; če bi trajala dalje, bi bilo Celje verjetno v razvalinah.

Posledice so bile hude; hiše so se zamajale v svojih temeljih, rušilo se je zidovje, udirale so se strehe; dimniki so popadali raz streh ter ogrožali pasante. V stanovanjih je bilo vse naokrog razmetano, šipe razbite; slike in stenske ure so padale na tla. Prestrašeno prebivalstvo je poskakalo iz postelj ter le na pol oblečeno pohitelo na ulice, kjer je bilo videti povsod ruševine in kupe kamenja, zavite v prašne oblake.

Ker je prebivalcem pretela nevarnost, so hiteli na prosto, predvsem v mestni park ter na Glazijo. S seboj so nesli posteljino. Po kavarnah in gostilnah se je zbralo mnogo otrok; povsod jok in stok ter klicanje na pomoč. Na glavnem trgu se je vrgel na tla mlajši moški, kačoč znake znorelosti, rekoč, da se bliža sodni dan; le s težavo so ga pomirili ter spravili k sorodnikom. Zlasti prizadeta so bila višja nadstropja, kjer so se na stropovih pokazale velike špranje in se je bilo bati, da se bodo hiše porušile vsak trenutek. Na Marijini cerkvi se je odlomil del stolpa; močno je bila poškodovana protestantska cerkev, okoližno sodišče, poslopje mestne hranilnice, kolodvor ter Krisperjeva vila. Najbolj prizadeta je bila kolodvorska ulica, kjer sta ostali nepoškodovani samo dve hiši, t. j. hiša, v kateri je sedaj »Narodna banka« in bivši hotel »Stadt Wien«. Zaradi hude poškodbe na grajski vojašnici je moralo vojaštvo nemudoma zapustiti zgradbo ter odkorakati na Glazijo, kjer so si postavili šotore. Železniška uprava je dala na razpolago več vagonov 2. in 1. razreda, kamor so spravili predvsem žene in otroke, medtem ko so moški bili na prostem. Vso noč je vladal oster mrz in je temperatura padla pod ničlo.

Razburjenje prebivalstva je bilo izredno veliko zaradi ponovnih potresnih sunkov, ki jih je bilo še osem, zadnji, močnejši, ob 6.26. Smrtnih žrtev ni bilo, pač pa je bilo nešteto ranjenih, predvsem na glavi zaradi padajočih opek.

Zrtve pa je beležila Ljubljana, kjer je bil potres še hušji. Zaradi rušenja zidu je bilo v predmestju ubito 18-letno dekle in težko poškodovan neki narednik. V Zapužah v ljubljanski okolici sta bila pod ruševinami pokopana gostilničar p. d. »Pri slepem Janezu« ter njegova žena — medtem ko so otroke rešili. V Zg. Šiški je padajoče zidovje ubilo starejšega moža, v St. Vidu pa otroka. Pri reševalnih delih je bilo ranjenih mnogo gasilcev ter stražnikov. Polnoma porušeni sta bili v Ljubljani dve hiši.

Močnejši potresni sunki so bili tudi v celjski okolici, kakor v Šmarju pri Jelšah, v Rog. Slatini, v Vojniku in Planini.

ZANIMIVOSTI

ČIKAŠKA GANGSTERJA — PRAVLJIČARJA

Dva čikaška gangsterja sta vdrla v stanovanje Lujja Farbergerja. Gospodarja nista našla v hiši, pač pa sta prebudila njegovi dve hčerki. Gangsterja sta obe deklici zabavala na ta način, da sta jima pripovedovala pravljice in basni. Čim pa se je njun oče vrnil domov, sta ga oropala. Odesla sta nad 11.000 dolarjev vrednosti. Visok honorar za pripovedništvo!

EKSPEDICIJA JE NAŠLA PRAVCATE LILIPUTANCE...

Neka švicarsko-francoska ekspedicija je v ekvatorski Afriki našla plemo pravčatih Liliputancev, ki so celo v primerjavi z Bušmanji pravi prtilikavci. Doslej so za najmanjše ljudi šteli Bušmane, ki merijo do 120 cm. V tem plemenu, ki je bilo najdeno pred kratkim, ni nobenega pripadnika, ki bi meril več kot pol metra v višino. To plemo živi večidel na drevju. Hranijo se s listjem, semeni in koreninami. Plemenski čarovniki so pravi mojstri »cesarskega reza«. Majhne ženske tega plemena so tako drobne, da je normalni porod nemogoč. Zategadelj se plemo tudi ni posebno razvilo, ker ima vsaka žena le enega otroka v življenju.

Volna bo zopet razveselila Celjane

Ni preteklo niti četrt leta, ko je Trgovsko podjetje »Volna« priredilo v Celju reklamno-zabavni večer, ki je zelo dobro uspel. Ze takrat je ta kolektiv obljubil, da bodo taki večeri postali v okviru njihovega podjetja tradicionalna oblika reklame. Besedo so držali. Podjetje »Volna« bo 7. in 8. maja priredilo zopet tak reklamno zabavni večer, ki obeta še večji uspeh kot ga je imel prejšnji. Na tej zabavni prireditvi bodo sodelovali najbolj znani humoristi iz Slovenije in Hrvaške. Podjetju je uspelo pridobiti za sodelovanje Frana Milčinskega-Ježka, dalje Boža Podkrajška iz Maribora, znanega emitatorja Zeja iz Maribora, dalje Tumbleka iz Zagreba in končno domačega humorista Bucija, ki je nedavno z uspehom nastopal na reklamni reviji. Vsi ti humoristi so nam lahko porok, da bo večer zares dobro uspel in da se bodo Celjani ponovno od srca nasmejali, saj obetajo nastopajoči komiki popolnoma nove točke.

Prireditelji imajo srečo, da so za sodelovanje pridobili znani plesni orkester Souvan, ki že nekaj časa z velikim uspehom gostuje v Zahodni Nemčiji. Orkester bo za nastop v Celju izkoristil dva dni od kratko odmerjenega časa, ki mu bo preostal do ponovnega odhoda na turnejo v inozemstvo. Orkester Souvan je namreč sprejel ponudbo za gostovanje v Libanonu.

MATI, KI JE RODILA 53 OTROK

V petnajstem stoletju je po pisanju kronike v Schwäbisch-Bönnigheim živel v tem kraju družina Stratzmann. V tej družini je žena možu rodila 53 otrok. Barbara Stratzmann je rodila enkrat sedmorčke, enkrat šestorčke, štirikrat trojčke, petkrat dvojčke in osemnajstkrat po enega otroka. Imela je 38 sinov in 15 hčera. Kronika na koncu tega zapiska pravi, da svet take žene ne bo več videl. O tej ženi priča tudi zelo star relief nad vrati mestne cerkve.

Lovske šale

RESNICOLJUBNOST

— Boste letos hodili na lov? —
— Na žalost ne — divjačina v trgovini je predraga. —

DOBRO JE ZADEL

— Bravo! Zadel si! Videl sem, kako se je razletelo perje! —
— Perje? Toda jaz sem vendar meril na zajca. —

V AFRIKI

— Gospod, gospod! Tiger je napadel vašo ženo! ... —
— Zakaj? Zda je itak že prepozno. Ubogi tiger je gotovo že podlegel. —

CISTA RESNICA

— Veste, so psi, ki so pametnejši od človeka ... —
— Drži, drži. Na primer moj pes ... —

55

Friderik ni izbiral načina in poti, po kateri je prišel do imetja. Kadar je bilo politično stanje zanj ugodno, je segel tudi po meču in pošiljal svoje čete v boj, toda nikoli zastonj. Ker je pomagal Habsburžanom, je dobil gradove in posestva v Laškem, Zidanem mostu, Ljubljani, Gradcu in na Dunaju. Z majhnimi

daritvami si je znal pridobiti naklonjenost cerkvene gospoščine. Friderik je opustil staro sovraštvo prednikov do gornjegrajskega samostana, ker se mu take malenkosti niso zdele vredne, da bi zapravljal ugled.

Zena mu je medtem rodila dva sinova: Ulrika in Hermana, katera je bogati oče razvajal in učil vseh spretnosti, da bi celjskemu gospostvu prinesla še večje bogastvo in slavo.

Friderik je bil bogat, hotel je še časti.

56

Tisti časi že zdavnaj niso bili več tako romantični, da bi cenili le tiste plemiče, ki so znali sukati meč za ljubezen in pravico. Časti kralji niso podeljevali samo tistim, ki so polagali prednje glave sovražnikov, marveč tudi onim, ki so znali naštetiti svoje bogastvo in denarno moč.

Friderik se je končno čutil toliko močnega, da je sestavil spremstvo in krenil na dolgo pot. Bilo je to pomladi leta 1341, dvanaest let potem, ko mu je umrl oče in je sam začel krmariti harko rodu. S seboj je vzel devetnajstletno hčer Ano, četo izbranih viteзов vazalov, poleg tega še veliko darov. Potoval je čez Štajersko do Dunaja in nato ob Donavi navzgor in aprila s svojim sijajem presenetil Monakovo.

57

Kraljevi dvor Ludvika Bavarca v Monakovem je Celjana nadvse svečano sprejel. Friderik je bil znan kot najmočnejši plemič marke na jugovzhodu države, zato so Friderikov obisk prej ali slej že tako pričakovali. Dvor je bil poln plemstva iz vse države, toda Friderika je najbolj vznemirjal Oto Orten-

burški, sin tistega grofa, ki je pomagal njegovemu nasprotniku pri osvojitvi celjskega gradu. Bal se je, da bi utegnil sin tako uglednega grofa imeti prednost v tekmi za oblast na jugu. Njegov dvom se je toliko bolj povečal, ker je opazil, da mladi grof kaže kaj malo spoštovanja do njega.

Friderik je zaradi tega nagovoril Rudolfa Sovneškega, ki je bil hud sabljač, naj mladeniča izzove na dvoboji.

58

Da bi bil uboj čim manj sumljiv, bi se moral Rudolf spreti z Otonom zaradi lepe ženske. Taki dvoboji so bili celo v časteh in jih kralj ni obsojal. Najbolj primeren vzrok za spor se je ponudil kar sam. Kralj je priredil veliko zabavo... Rudolf je grofa Otona zaman iskal med plesočimi gosti. Naposled ga je po

glasu spoznal v eni izmed vrtnih ut: »Grof Ortenburški! Dama, ki ji dvorite je izvoljenka mojega srca. Naj rapir odloži kdo ji bo poklonil srce!« je zahrnel Rudolf.

Ortenburški je bil precej pred njim in potegnili rapir iz nožnice. Dvoje jekel se je prekrizalo. Plemiča sta se spoprijela:

»Častna beseda, plemenita gospodična Ana, pred vašimi očmi bom prebodel tega nesramneža na drevo«, je vpil Ortenburški.

